

Socialstyrelsens nya föreskrift om våld i nära relation
Hälso- och sjukvårdens ansvar

Definition av våld

- **Fysiskt våld**
- **Psykiskt våld (inkl. kontroll, begränsning av umgänge, latent våld, hotfulla blickar osv.)**
- **Materiellt våld**
- **Ekonomiskt våld**
- **Sexuellt våld**
- **Försummelse**

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

7 kap. Hälsa- och sjukvårdens ansvar

2 § Vårdgivaren ska fastställa rutiner för när och hur personalen i dess verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna upptäcka våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård.

Vem är vårdgivaren?

Mall för att upprätta lokal rutin på
vårdgivarwebben
(Vårdgivare Kalmar län)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

Åtgärder för våldsutsatta vuxna

10 § Om en vuxen visar symtom eller tecken som väcker misstanke om att personen är våldsutsatt, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen frågar den vuxna i enrum om orsaken till symtomen eller tecknen.

I lokal rutin anger ni ”när, vilka patienter, hur och vilken personal ska fråga”

Tecken och symtom som bör föranleda frågor om våldsutsatthet

- Värk och smärta
- Problem med mage
- Sömnsvårigheter
- Psykiska åkommor / oro / ångest / depression / självskada / suicidtankar
- Riskbruk / missbruk
- Söker vård upprepade gånger för diffusa åkommor / oklar skadebild
- Stark rädsla/reaktion vid viss typ av undersökning
- Fysiska skador
- Ologiska förklaringar till hur skador uppkommit

För att personer med erfarenhet av våld ska få adekvat vård, stöd och hjälp behöver våldet upptäckas.

Ovanligt att patient självmant berättar om erfarenheter av våld – vi behöver fråga.

Den som frågar fler → identifierar fler

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

Åtgärder för våldsutsatta vuxna

Om misstanken om våld eller andra övergrepp kvarstår, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen

1. beaktar vilka behov den vuxna kan ha av vård såväl fysiskt som psykiskt med anledning av våldet,
2. informerar om möjligheten till vård inom hälso- och sjukvården, stöd och hjälp från socialtjänsten samt kontakt med frivilligorganisationer,
3. **hjälper** den vuxna att få kontakt med socialtjänsten om denne samtycker till det, och
4. tar reda på om det finns barn i den vuxnas familj och gör anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) vid misstanke om att barnet eller barnen far illa.

Checklista för en bra relation

Vägledning för stöd och hjälp när det inte känns bra

020-55 00 00
Stödlinjen för transpersoner

Stödtelefon för dig som utsatts för hot och våld i nära relation eller sexuellt våld

020-80 80 80
Stödlinjen för män

Stödtelefon för dig som utsatts för hot och våld i nära relation eller sexuellt våld

Stödlinjen för män drivs av NICK på uppdrag av regeringen.

Vård och behandling inom vården

- ✓ Behandlande stödkontakt / samtalsstöd inom egen verksamhet
- ✓ Vård och behandling med anledning av t.ex. trauma, egen verksamhet eller psykiatri
- ✓ Stödjande, reflekterande insats
- ✓ Spårsäkring och uppföljning efter sexuellt våld
- ✓ Somatisk vård

Socialtjänsten bör kunna erbjuda:

- information och råd,
- stödsamtal,
- hjälp att ordna stadigvarande boende,
- stöd i föräldraskap,
- hjälp vid kontakt med andra myndigheter, som t.ex. Polismyndigheten och Skatteverket och
- handlägga akut behov av ekonomiskt bistånd
- Insatser till våldsutövare

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

7 kap. Hälso- och sjukvårdens ansvar

4 § Vårdgivaren ska fastställa rutiner för hur barns behov av information, råd och stöd ska beaktas.

5 kap. 7 § första stycket 4 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och

6 kap. 5 § andra stycket 4 patientsäkerhetslagen (2010:659)

(Rutin finns på Vårdgivare Kalmar län – sök ”barn som anhörig”)

Barns rätt till information (barn som anhörig)

5 kap. 7 § HSL (hälso- och sjukvårdslagen), 6 kap. 5 § PSL (patientsäkerhetslagen)

Barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas t.ex. när en förälder

- ✓ har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning
- ✓ har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada
- ✓ har ett missbruk av alkohol eller annat beroendeframkallande medel
- ✓ utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp
- ✓ plötsligt eller oväntat dör

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

**Övrigt i föreskriften om hälso- och sjukvårdens ansvar: Se ”vårdgivare Kalmar län” →
våld i nära relationer**

- ✓ Åtgärder för våldsutsatta vuxna
- ✓ Åtgärder för våldsutsatta barn och barn som bevittnat våld
- ✓ Skyldigheten att orosanmäla till socialtjänst vid misstanke om att ett barn far illa
- ✓ Samverkan mellan vårdgivare och med externa aktörer
- ✓ SIP vid behov av insatser från både hälso- och sjukvård och från socialtjänst
- ✓ Säkerställa att det är möjligt att föra journal om en patient har skyddade personuppgifter

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39

Allmänna råd

Vårdgivaren bör se till att personalen i verksamheten har kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående för att kunna ge god vård samt har förmåga att omsätta kunskapen i det praktiska arbetet.

Konferens: Våld i ungas relationer, sexuellt våld och att föra de viktiga samtalen med ungdomar om deras situation

17/8 (torsdag) kl. 08.30 – 15.30 i Kalmarsalen (inbjudan kommer)

Carolina Överlien,
Professor Stockholms
universitet

Josefin
Grände

Psykoterapeut,
föreläsare,
skribent

Carina Petersson, doktorand
LNU "dömer du mig om jag
berättar" – om ungdomars
våldsutsatthet och självskattade
hälsa

i södra Kalmar län
Barnahus

Länsstyrelsen
Kalmar län

Målgrupp:

De som möter ungdomar och unga vuxna i sitt arbete eller fritidsverksamhet (elevhälsa, ungdomsmottagning, lärare, fritidsgårdspersonal, föreningsledare, socialsekreterare/förebyggare/fältare, vårdpersonal m.fl.)

Huvudteman:

Carolines forskning om våld i ungas relationer, förekomst, hur våldet tar sig uttryck.

Josefin om hur vi praktiskt kan finnas där för ungdomarna, föra samtalen om våld och vara till verklig hjälp. Samtalsmetodik.

Carina om hennes lokala studie av bl.a. kopplingen mellan våldsutsatthet och ohälsa.

Tveka inte att ta kontakt så hjälps vi åt!

Samordnare våld i nära relation:

Maria Lindqvist

Folkhälsoutvecklare

0480 - 845 82

maria.lindqvist1@regionkalmar.se